

II - Reactie van de Staatssecretaris van Financiën, Toeslagen en Douane

Ik heb met belangstelling kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van de VVD inzake de Wijziging van de Douaneovereenkomst inzake het internationale vervoer van goederen onder dekking van carnets TIR (TIR-Overeenkomst), Genève, 15 oktober 2020 (Kamerstuk, 36039 (R2163, nr. 1)). Bij de volgorde van de beantwoording is de volgorde van de inbreng van het schriftelijk overleg aangehouden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de “Wijziging van de Douaneovereenkomst inzake het internationale vervoer van goederen onder dekking van carnets TIR (TIR-Overeenkomst); Genève, 15 oktober 2020” en hebben nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie zijn voorstander van elke wijziging van de TIR-overeenkomst die de lasten en regeldruk verlaagt. Deze leden vragen of het kabinet uiteen kan zetten hoe deze wijzigingen daaraan kunnen bijdragen.

De wijzigingen betreffen enerzijds het verplicht gebruik van de Internationale TIR Databank (hierna: ITDB). De ITDB betreft een webapplicatie die de IT-systemen van de douane niet raakt. De Verenigde Naties – Economische Commissie voor Europa (hierna: VN-ECE) host de ITDB. De ITDB wordt “gevuld” met de ‘TIR-overeenkomsthouders’ die geautoriseerd zijn voor de TIR-regeling. Het “vullen” van deze Databank gebeurt door de garantstellende organisaties. Voor Nederland is dat de NIWO (Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie)¹. De douane dient de autorisatie van de ‘TIR-overeenkomsthouders’ goed te keuren². De benodigde gegevens voor goedkeuring worden aldus elektronisch via de ITDB doorgestuurd. De regeldruk wordt hiermee verlaagd omdat er door deze digitaliseringsslag niet meer een papieren machtigingsformulier voor de goedkeuring van de aanvrager per post hoeft te worden verstuurd aan de VN-ECE. Tevens wordt hiermee de actuele betrouwbaarheid van de onderliggende TIR-gegevens verbeterd en vergroot. De ITDB heeft geen impact op de IT-systemen van de douane, omdat het een webapplicatie betreft. Doel van deze wijziging is alle communicatie op gebied van TIR elektronisch te laten verlopen via de ITDB webapplicatie. Dit sluit voorts goed aan bij het elektronisch en zoveel mogelijk papierloos werken van de douane.

De wijzigingen betreffen anderzijds het invoeren en mogelijk maken -op vrijwillige basis- van ruimere faciliteiten bij aanvang van vervoer onder de TIR regeling voor het bedrijfsleven. Deze faciliteiten komen erop neer dat taken die op grond van de TIR-Overeenkomst bij de douane liggen, zoals het invullen en afstempelen van het TIR-carnet alsmede het verzegelen van het vervoermiddel, bij een gemachtigd persoon -de toegelaten afzender geheten- komen te liggen. Deze gemachtigde vervult in dit geval dus een deel van de taken van de douane. Hiervoor is een nieuwe toelichting bij artikel 49 in bijlage 6 geschreven. Doel hiervan is TIR bij aanvang van het vervoer voor marktdeelnemers eenvoudiger en dus aantrekkelijker te maken. De douane bepaalt te zijner tijd in overleg met de NIWO en TLN of een toegelaten afzender zal worden toegelaten tot het TIR systeem en het uitvoeren van TIR-gerelateerde douanezaken.

¹ Om voor het gebruik TIR-carnets in aanmerking te komen moeten de vervoerders een toelatingsprocedure starten teneinde geregistreerd te kunnen worden als TIR-Overeenkomsthouder. In Nederland is de NIWO hiervoor verantwoordelijk. Zie: www.niwo.nl. Tevens heeft NIWO zich, samen met TLN, garant gesteld voor het correct gebruik van de TIR-regeling in Nederland.

² ITDB wordt pas “gevuld” als NIWO en douane de vereiste onderzoeken, bij de toelatingsprocedure, naar de aanvrager hebben afgerond en geaccordeerd.

Zijn deze wijzigingen tevens besproken met (vertegenwoordigers van) het bedrijfsleven en het mkb? Zo ja, wat was hun reactie daarop? Zo niet, gaat dat nog gebeuren en kan het kabinet dan een terugkoppeling hiervan geven aan de Kamer?

De voorliggende wijzigingen zijn in het jaarlijks coördinerend overleg tussen douane, TLN, NIWO en het ministerie van Financiën besproken en hierbij is nadrukkelijk aangegeven dat de wijziging omtrent de toegelaten afzender een faciliteit betreft en geen verplichting is voor de garantstellende organisaties om garant te staan voor een bedrijf dat toegelaten afzender voor TIR wil zijn.

De leden van de VVD-fractie vragen hoe het momenteel staat met de implementatie van deze wijzigingen in de Douaneovereenkomst bij de Douane? Voorziet het kabinet nog problemen bij de implementatie hiervan? Wanneer zou de implementatie gereed kunnen zijn bij de Douane?

Aangezien de TIR-Overeenkomst een gebied bestrijkt waarop de EU exclusief bevoegd³ is, zal het Europese deel van Nederland⁴ vanuit het EU-lidmaatschap automatisch worden gebonden aan de voorliggende wijzigingen van de TIR-Overeenkomst. De EU wordt voor de TIR-Overeenkomst als één verdragsluitende partij gezien⁵. Voor wat betreft het elektronisch gebruik van ITDB wordt deze webapplicatie reeds toegepast binnen de Europese Unie en dus binnen Nederland. Voor wat betreft de faciliteit van toegelaten afzender dient het douanewetboek van de Unie (DWU) eerst te worden gewijzigd voordat dit in werking kan treden. De verwachting is dat de Europese Commissie eind van dit jaar een voorstel zal doen tot wijziging. Te zijner tijd wordt, in overleg met het bedrijfsleven, nog gezien of de faciliteit van de toegelaten afzender in Nederland zal worden ingevoerd. Kern is dat de douane met de voorliggende wijzigingen geen problemen verwacht met betrekking tot de IT-systemen.

Kan het kabinet een algemene reflectie geven van de implementatie van dit elektronische systeem, de complexiteit daarvan en hoe dit samengaat met andere wijzigingen en verbeteringen in de IT-systematiek van de Douane?

Het elektronisch gebruik van de ITDB wordt reeds toegepast binnen de Europese Unie en dus binnen Nederland. Dit betreft puur het elektronisch delen van de gegevens tussen de douane, de garantstellende organisatie (NIWO) en de VN-ECE. Als gezegd is de ITDB een webapplicatie die de IT-systemen van de douane niet raakt. Het gebruik van de ITDB hangt dan ook niet samen met andere wijzigingen binnen de IT-systemen van de douane.

³ Zie Kamerstukken II 1977/78, 15 124 (R 1103), nr. 1, blz. 4.

⁴ De TIR-Overeenkomst geldt ook voor de overige delen van het Koninkrijk, dus daarom worden de wijzigingen voor Aruba, Curaçao, Sint Maarten en het Caribische deel van Nederland, ter goedkeuring voorgelegd aan het parlement.

⁵ Zie artikel 228 DWU; wanneer goederen binnen het douanegebied van de Unie worden vervoerd overeenkomstig de TIR-overeenkomst (...), wordt het douanegebied van de Unie, voor de doeleinden van dat vervoer, beschouwd als één enkel gebied.